

דברות קודש

מאת
נ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

פרשת דברים

נאמא

©
כל הזכויות שמורות
ל'איגוד חסידי בוסטון' {ע"ד}
שע"י קהל 'קדושת פינחס' באסטאן
רח' נועם אלימלך 2 ביתר עילית.

להנצחות לדגל שמחה
או לעילוי נשמת
ניתן לשלוח מייל:

A0799326426@GMAIL.COM

058-325-4668

עיצוב וסדר:
א.י.ש. אשדוד
0527627127

פרשת מטות - מסעי ר"ה אב תשפ"א

שלחן הטהור ליל שבת קודש

ועד סופו שנאמר (איוב כט ג) בחלו גרו עלי ראשי לאורו אלך חשך, ומלמדוין אותו כל התורה כולה שנאמר (משלי ד ד) ויורני ויאמר לי יתמך דברי לבך שמור מצותי וחיה. וכשנולד התינוק לתוך עולם הזה השפל, מרגיש התינוק כמי שנפל מאיגרא רמא לבירא עמיקתא. וזהו הטעם שאוכלים מאכל הארבעים כדי לנחם התינוק. ולכן גם עושים השלום זכר דייקא בליל שבת כדי לנחם אותו, דאמנם עולם הזה הוא עולם שפל, אבל בעולם הזה יש לנו את יום השבת קודש והתורה ומצוות שעל ידם אפשר להתעלות.

חנה אנהנו נמצאים בתשעת הימים שהוא זמן של אבילות כמו שאמרו חז"ל (תענית כו:) 'משנכנס אב ממעטים בשמחה', וכשאוכלים בליל שבת את מאכל הארבעים שהוא מאכל אבילים, זהו ענין של נחמה שגם בתוך עומק הגלות יש לנו שבת קודש שהוא בחינה של מעין עולם הבא.

לפני אכילת מאכל הבעבלאך (באבעס) אמר כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א: המנהג אצלנו היה לאכול רק בעבלאך בליל שבת, ובמשך השנים הנהיגו להוסיף גם את מאכל הארבעים.

והנה כ"ק אא"ז מו"ר זי"ע אמר הטעם שאוכלים ארבעים בשלום זכר, מפני שארבעים הוא מאכל אבילים, כמו שאמרו חז"ל (בבא בתרא מז:): על הא דכתיב (בראשית כה כט) ויבא עשו מן השדה והוא עיף, ותנא אותו היום נפטר אברהם אבינו ועשה יעקב אבינו תבשיל של עדשים לנחם את יצחק אביו, [ומ"ש של עדשים] אמרי במערבא משמיה דרבה בר מרי מה עדשה זו אין לה פה אף אבל אין לו פה דבר אחר מה עדשה זו מגולגלת אף אבילות מגולגלת ומחזרת על באי העולם. ולכן אוכלים בשלום זכר מאכל הארבעים כדי לנחם התינוק הנולד, שהרי בזמן עיבורו אמרו חז"ל (נדה ל:): נר דלוק לו על ראשו וצופה ומביט מסוף העולם

תורה

הדבר ע"י מעשיהם, ונהפך להם ללא טובה ר"ל, כמו שמפורש בתורה קברות התאווה כי שם קברו את העם המתאווים, וכן שאר המסעות כפשוטן, וכן בתבערה כי בערה במ אש ה', ואם היו נוסעים במסעות הנ"ל ולא ישנו אותם במעשיהם, בודאי היה מאיר להם כל מסע ומסע באור הגנוז בתוכו.

ועל פי זה מבאר הדגל מחנה אפרים מה שאמר הכתוב ויכתב משה את מוצאייהם למסעיהם על פי ה' ואלה מסעיהם למוצאייהם, פירוש, משה כתב בתורה המסעות איך הם עומדים ברומו של עולם, וכדאמרן שהמסעות האלו עובר כל אדם במשך ימי חייו, ומשה כתבן כדי שידע האדם הדרך אשר ילך בה על פי ה', אבל ואלה מסעיהם למוצאייהם, היינו היאך שינו במעשיהם ללא טובים, ולכך לא נאמר כאן על פי ה'.

עוד מביא בספר בעל שם טוב עה"ת מהדגל מחנה אפרים כי בתורתנו הקדושה יש מים מתוקים ומים המרים, וראה שכל התנאים והאמוראים והצדיקים מימות משה רבינו ע"ה ושיהיו עד שיבוא משיח כולם לומדים

אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים לצבאתם ביד משה ואהרן. ויכתב משה את מוצאייהם למסעיהם על פי ה' ואלה מסעיהם למוצאייהם (במדבר לג א-ב).

בספר בעל שם טוב על התורה מביא מסה"ק דגל מחנה אפרים בשם זקינו הבעל שם טוב זי"ע שכל אדם עובר במשך ימי חייו בחינה של מ"ב מסעות. ובודאי נכתבו המסעות בתורה להורות הדרך הישר לאיש הישראלי, לידע הדרך הישר אשר ילך בו כל ימי חייו, ליסע ממסע למסע.

ומביא שם עוד מהדגל מחנה אפרים שכתב שידוע שכל המסעות הם בחינות קדושים וטהורים, כמו ששמעתי מזקינו הבעל שם טוב שאמר בשם ספר ברית מנוחה, קברות התאווה (שם פסוק יז) הוא בחינת החכמה, כי שם קברו את העם המתאווים (שם יא לד), פירוש מי שבא למדת חכמה אזי בטל ממנו כל התאוות, מרוב דבקותו בו ית"ש, ומזה נבין לכל המסעות שבודאי הם בחינות קדושות ומעלות רמות, וכן גם תבערה (שם פסוק ג) בודאי הוא בחינה קדושה, אך הם כאשר באו למקומות הללו נשתנה

שבעים, היינו שהשיגו רזי תורה, ויחנו שם, היינו שע"ז היה להם חיות וקיום.

בהערות מקור מים חיים (שם ה) מביא שענין זה גם מובא בדגל מחנה אפרים (בשלה), וכתב שם שעל פי זה תבין מה שאמר זקוני הבעש"ט על מאמר חז"ל (נדרים פא.) מפני מה חרבה ירושלים על שלא ברכו בתורה תחלה, ואמר הוא ז"ל, היינו שלא ברכו ברכת והערב נא, שהוא ברכה ראשונה שמברכין על התורה בבוקר. וע"י הנ"ל הוא מובן כי צריך להתפלל על זה, כי בתורה יש בה מים מתוקים ומים המרים, וצריך להתפלל ולבקש ע"ז מאת השי"ת שיטעום בתורתו טעם המים המתוקים והערבים, וזהו ברכת והערב נא, עכ"ל. ועיקר דבר זה מבואר בזהר הק' (ח"ג רכט: ברע"ט) אינון דמשתדלין בה לשמה נפיק לון מיא דאורייתא מתוקין וכו'.

נמצאנו למדים מכל זה שיש הרבה מאורעות ונסיונות שאנו כבני אדם עוברים עלינו במשך ימי חיינו, אבל יש בנו הכוח להטות דברים אלו או לטוב או להיפך ר"ל, ודבר זה תלוי אצל האדם. וכמו כן בתורה הק' יש בחינה שזכה נעשה לו סם

מן התורה דרך ישכון אור לעבודת הבורא ית"ש, ולהיפך כל האפיקורסים ימ"ש מביאים רא"י מן התורה עצמה להיפוך ושיש ח"ו שתי רשויות, וכמו"כ הרבה ענינים הנזכרים בגמרא מן הצדוקין, והיינו שיש בתורה מים המרים ג"כ, ואותו שאינו לומד באמת אזי טועם טעם מרירות שיש בתורה ר"ל.

וכתב שם עוד שקבלתי ש'אלים' הוא ראשי תיבות י'עקב א'בינו ל'א מ'ת (תענית ה:), והוא מרמז על בחינת אמת, כי קושמא קאי ואינו בטל לעולם, ולכך יעקב שהוא מדת אמת לא מת, שהוא חי וקיים לעולם.

ולפי זה כתב שזהו שמרמז הכתוב (שם לג ט) ויסעו ממרה, היינו שישאל הסיעו עצמם מן המים המרים שהוא דרך השקר, ויבאו אילמה, כמו לאילים, היינו לבחינת יעקב אבינו לא מת שהוא בחינת אמת, וכשבאו לזה הדרך לטעום טעם מתיקות התורה, אז, ושם שתיים עשרה עינות מים, היינו שהיו י"ב שבמים, היה כל אחד מוצא בתורה מעיין נובע מקור חכמה, איך לעבוד את ה' יתברך ברוך הוא, כל אחד לפי בחינתו, ושבעים תמרים, היינו שזכו לבחינת סוד גימטריא

יש מימרא מפורסמת על הכונה ימלא ה' כל משאלותיך, על פי דברי חז"ל שמובא ברש"י (שמות יז מז), כי יד על כס י-ה ידו של הקב"ה הורמה לישבע בכסאו להיות לו מלחמה ואיבה בעמלק עולמות, ומהו כס ולא נאמר כסא ואף השם נחלק לחציו, נשבע הקב"ה שאין שמו שלם ואין כסאו שלם עד שימחה שמו של עמלק כולו, וכשימחה שמו יהי השם שלם והכסא שלם, וזה הכונה ימלא ה' כל משאלותיך, היינו שיתמלא כל השם הוי"ה זהו כל משאלותינו.

עוד יש לומר על פי מה שכבר אמרתי בתחילת ימי בין המצרים על ענין התפילה בימי בין המצרים, שכ"ק אאמו"ר זי"ע הכ"מ אמר שהוא זמן שצריכים להתעורר לכוין בתפלתנו בענין גאולת ישראל. שבכל יום אנו מכונים בתפלתנו לצרכינו, זה בענין הפרנסה, זה בענין ישועה שהוא זקוק לו, אמנם כבר אנו מתפללים, אזי נתפלל לישועת הכלל דהיינו הגאולה שלמה, וממילא יוושעו בדבר ישועה ורחמים. וזה יש לומר בכונת הפסוק ימלא ה' כל משאלותיך, שכל הבקשות שלנו נכללים בתוך הבקשה של ימלא ה', שאם אנו נבקש על שימלא ה', ממילא יתקיים כל משאלותיך שכבר יתמלאו כל משאלותינו.

החיים לא זכה נעשה לו סם המות ר"ל (יומא עב:) וזה ג"כ תלוי באדם.

בשנות מגורי בהר נוף אמר לי פעם הרב אליעזר ווייל הי"ו ממתפללי בית מדרשינו דשם, שהניגון של הנוסח שאנו אומרים ביום טוב 'בנה ביתך כבתחילה וכוונן מקדשך על מכונו' הוא דומה להפליא לניגון של 'אלי ציון ועריה', ודבר זה הוא כמו שאמרנו כי בנו יש הכוח להטות עיניים אלו או לטוב או להיפך ר"ל, היינו שכמו שהאדם יכול לנגן או הניגון של שמחת יום טוב 'בנה ביתך כבתחילה וכוונן מקדשך על מכונו' או הניגון של תשעה באב 'אלי ציון ועריה', כך יש בידו לשנות את המאורעות והנסיונות שעוברים עליו לטוב.

הצירוף של השם השולט בחודש מנחם אב הוא הוי"ה היוצא מראשי תיבות של הפסוק (דברים כו ט) ה'סכת ו'שמע ישראל ה'יום. והנה החלק השני של השם הוי כסדרן, ולכן יש גוהגים שבחודש אב עושים נישואין גם בסוף החודש, בגלל היות חלק השני של השם כסדרן.

ויש להמליץ על זה הפסוק ימלא ה' כל משאלותיך (תהלים כ ו), דהנה

אנו אומרים בתפילת ערבית ונאמר כי פדה ה' את יעקב וגאלו מיד חזק ממנו ברוך אתה ה' גאל ישראל, אנו פותחין ביעקב, וחותמים גאל ישראל, לומר שכל זמן שאנו נמצאים בגלות אנו בבחינת יעקב, אבל כשנוכה לגאולה נהיה בחינת ישראל, ולכן חותמים גאל ישראל. ולפי זה יש להוסיף ולומר בענין צירוף השם 'הסכת' ושמע ישראל היום, שאם אנחנו נהיה במדרגה של 'הסכת' ושמע, אז נוכה להיות בבחינת 'ישראל היום', שנוכה לגאולה להיות בבחינת ישראל שישאל רומז לזמן הגאולה.

יעזור השי"ת שנוכה שימים האלו יהפכו לששון ולשמחה לרחמים וחסדים בביאת גוא"צ ובנין בית המקדש בב"א.

ונראה לומר הביאור בפסוק 'הסכת' ושמע ישראל היום, דהנה חודש מנחם אב הוא חודש ששורה בו דינין, כמו שאמרו חז"ל (תענית כו:): 'משנכנס אב ממעטים בשמחה' וכמו שמוכא בשלחן ערוך (או"ח תקנא א) ובר ישראל דאית ליה דינא בהדי נכרי, לישתמיט מיניה, דריע מזליה. אמנם הסכת ושמע, עם קצת שימת לב נוכל להגיע לחלק השני של צירוף השם ישראל היום שהוא כסדרן שהוא מרמז על רחמים וחסדים כידוע, היינו שאם נסכית ונשמע יותר בעניני עבודת ה' הן בתורה והן בתפילה שהכל יהיה באופן נעלה יותר וביותר שימת לב אזי נוכה לשמוע הניגון של יום טוב 'בנה ביתך בכתחילה וכוונן מקדשך על מכונו', במקום הניגון של תשעה באב 'אלי ציון ועריה'.

קידושא רבא בצפרא דשבתא

במזר (או"ח רה) כתב יש אומרים 'ונאכל מפריה ונשבע מטובה', ואין לאומרו שאין לחמוד הארץ בשביל פריה וטובה אלא לקיים מצוות התלויות בה.

ב"ק אא"ז מו"ר זי"ע היה רגיל להזכיר מפעם לפעם את דברי הב"ח המפורסמים בהלכות ברכת הפירות, ונחזור על הדברים מפני שהם קשורים לפרשתינו.

בטאראנמא, שרבו כ"ק אדמו"ר רבי שלמה מבאבוב זצ"ל, שיומא דהילולא דיליה חל היום, היה לו קביעות לאכול מידי יום ביומו מיני מזונות, ובנו כ"ק אדמו"ר מבאבוב שליט"א שאל פעם את אביו אודות קביעות זה, וענה לו האדמו"ר מבאבוב זצ"ל שהטעם שהוא נוהג לאכול מיני מזונות בכל יום הוא מפני חביבותו לברכה של ברכת מעין שלש, שאומרים בה 'ונברך עליה בקדושה וטהרה', שהיא הברכה היחידה שאומרים נוסח זו.

ממעשה רב זה נלמדה מדרגתו הרמה של האדמו"ר מבאבוב זצ"ל שכל תכלית האכילתו היתה כדי לברך עליו ברכה אחרונה. שכל אכילתו היה רק אמצעי כדי שיוכל לברך, בשונה מדרך העולם שאוכלים בגלל שחפצים לאכול, וממילא אם אכלו חייבים לברך עליו ברכה אחרונה.

ומענין לענין באותו ענין של אכילת פירות ארץ ישראל, מסופר שפעם שאל הרה"ק מהר"א מבעלזא זצ"ל את משמשו אודות ה'קאמפאט' (לפתן פירות) שאכל, האם זה מפירות ארץ ישראל, השיב המשמש וכי הרבי לא רואה שהם קטנים ומכווצים כמו הפירות בארץ ישראל (בתקופה ההיא,

והב"ח (ש) הקשה תימה דלמה לא יאמר 'ונאכל מפריה ונשבע מטובה', הלא קדושת ארץ הנשפע בה מקדושת הארץ העליונה היא נשפעת גם בפירותיה שיונקים מקדושת השכינה השוכנת בקרב הארץ, כי על כן הזהיר ואמר בסוף פרשת מסעי (במדבר לה לד) ולא תטמא את הארץ אשר אתם יושבים בה אשר אני שוכן בתוכה כי אני ה' שוכן בתוך בני ישראל. ואמר אם תטמא את הארץ נמשכת הטומאה גם בפירותיה היונקים ממנה, וכבר נסתלקה השכינה מקרב הארץ אשר אני שוכן בתוכה ממש, בגוף הארץ נסתלקה מפני הטומאה שטמאתם, ונמשך מזה כי ג"כ אנכי מסלק שכינתי מתוך בני ישראל, כי עד עתה היכל ה' המה היו בני ישראל לפי שהשכינה היתה שורה בקרבם ממש, ועתה באכלם פירות היונקים מטומאת הארץ נסתלקה השכינה, כי כשהטומאה נכנסת עם אכילת פירות בתוך בני ישראל יוצאת כנגדה הקדושה מקרב ישראל, ועל כן ניחא שאנו מכניסין בברכה זו ונאכל מפריה ונשבע מטובה כי באכילת פירותיה אנו ניזונים מקדושת השכינה ומטהרתה ונשבע מטובתה, עכ"ל.

ושמעתי מהרה"ג רבי יהושע פירר שליט"א ראש הכולל באבוב

שהיה מיד בהגעתו של האדמו"ר מבעלזא לארץ ישראל היה הפירות בארץ ישראל קטנים ומבוזזים), מחה בפניו הרה"ק מבעלזא ואמר שאסור לדבר כך על פירות ארץ ישראל, ואמר לו להגיד שפירות ארץ ישראל הם טובים, גדולים ויפים, ולחזור עליו שלש פעמים.

ובדבר זה רואים היום דבר נפלא שבתקופה ההיא היה הישוב היהודי בארץ ישראל מועטת אוכלסין, ואחרי השואה כשעלו הפליטים מאירופה לארץ ישראל ונתרבה הישוב, אזי עם ריבוי הישוב היהודי נתברכו גם הפירות בגודלם וביפים.

וע"פ הדברים שאמרנו יתיישב המנהג שנהגו אצלנו ובהרבה מקומות

שכאשר מוציאים ספר תורה נוסף בשבת כמו היום שהוא שבת ראש חודש, מביאים להשלחן קוגל נוסף, והרבה מתקשים להבין איזה קשר יש לקוגל עם זה שמוציאים עוד ספר תורה, ולפי מה שאמרנו שפירות ארץ ישראל הם קשורים לקדושת הארץ וקדושת ארץ ישראל הרי תליא על ידי התורה ולומדיה שע"י מתקדשת הארץ, ולכן שפיר מוסיפין עוד קוגל כשמוציאין ספר תורה נוסף לרמוז כי טוב ושבה המאכלים תלויים בזה.

יעזור השי"ת שנוכה להרגיש הקדושה בתוך הפירות של ארץ ישראל ובקרוב נוכה לביאת גוא"צ בב"א, שאז יהיו הפירות במדרגה נעלית יותר כמעלות הקדושה.

רעוא דרעוין

באש ומהר וגו' (במדבר לא כא-כג). בפירוש רש"י (שם) מביא דרש על הפסוק 'אך את הזהב' לומר שצריך להעביר חלודה שלו קודם שיוגעילנו, וזהו לשון אך, שלא יהא שם חלודה, אך המתכת יהיה כמות שהוא.

ויאמר אלעזר הכהן אל אנשי הצבא הבאים למלחמה זאת הקת התורה אשר צוה ה' את משה. אך את הזהב ואת הכסף את הנחשת את הברזל את הברדיל ואת העפרת. כל דבר אשר יבא באש תעבירו

עב"פ הערוגות הבשם מביא שהמפרשים מבארים דכוונת המשנה ומכשרתו, הוא מלשון של הכשר כלים, דמה שמגעילין הכלים ומוציאין ממנו בליעת האיסור קרי הכשר, והכי נמי התורה הקדושה היא מגעלת כל מדות ומחשבות רעות הטמונים בלב האדם. כמבואר ברמב"ם סוף הלכות איסורי ביאה (ככ כא) עצה לטהר מחשבותיו, יפנה עצמו ומחשבתו לדברי תורה, וירחיב דעתו בחכמה, שאין מחשבת עריות מתגברת אלא בלב פנוי מן החכמה, ובחכמה הוא אומר (משל ה'י) אילת אהבים ויעלת חן דדיה ירווך בכל עת באהבתה תשגה תמיד.

והנה כבר מבואר בספר התניא (פרק כו) דאינו נקרא צדיק כל זמן שעדיין יש לו נמיה לתאות עולם הזה, הגם שמגביר יצרו הטוב לכבוש תאוותיו, אבל כל זמן שעדיין צריך ללחום כנגדו אינו אלא בינוני, עיי"ש. וא"כ מי שברצונו להיות בבחינת צדיק וכ"ש במדרגת חסיד, שהיא מדרגה יותר גדולה, צריך מתחילה לפנות עצמו מכל נמיה לתאות העולם הזה, ואין תקנה לזה כי אם ע"י עסק התורה, כמבואר ברמב"ם הנ"ל. והיינו דאמר התנא ומכשרתו להיות צדיק חסיד ישר ונאמן.

בשבוע הבעל"ט ביום שישי ז' מנחם אב יחול היומא דהילולא קדישא של זקני הערוגות הבשם זי"ע שזכיתי ליקרא על שמו, ונגיד דברי תורה משמו.

בספר ערוגת הבשם (שם) הקשה, מאי זאת חקת התורה דקאמר, לא הוי ליה למימר זאת חקת התורה, אלא זאת חקת הטהרה, או זאת חקת ההכשר. ויותר יפלא, דהוי ליה למימר הבאים מן המלחמה, דאילו הבאים למלחמה משמע כאילו הם הולכים עתה למלחמה, והא כבר חזרו מן המלחמה.

ותירץ ובהקדם דאיתא בפרקי אבות (ו א) בהני מילי מעליותא דקחשיב התנא במעלות העוסק בתורה לשמה, ומכשרתו להיות צדיק חסיד ישר ונאמן.

ובכוונת המשנה באומרה חסיד ישר סיפר פעם הרה"ק השפת אמת זי"ע שבצעירותו שאל אותו הרה"ק רבי חנוך העניך מאלכסנדר זצ"ל מה הוסיפה המשנה באומרה ישר, אם הוא כבר צדיק וחסיד, מה מוסיף ישר, ואמר שכוונת המשנה שיהיה 'חסיד ישר', לאפוקי מ'חסיד שומה'.

לנו, אלא אחרי שאדם מקבל עושר וכבוד צריך לבקש שוב על יראת שמים.

אך לפי דברי הערוגת הבשם אפשר לפרש בענין אחר דבראשונה אנו מבקשים על יראה חיצונית, ושוב אנו מבקשים 'חיים שתהא בנו אהבת תורה ויראת שמים', דיראה חיצונית צריך להקדימה לאהבת תורה, ואחרי שזוכים לאהבת תורה שוב מבקשים על יראה פנימיות, דיראה פנימיות אי אפשר לזכות אליה בלי תורה, וזה מה שאנו אומרים 'חיים שתהא בנו אהבת תורה ויראת שמים'.

וממשיך הערוגות הבושם, והנה ענין החלודה על הכלי, הוא דבר החוצץ בין הכלי ובין מימי ההכשר, וצריך להסיר מתחילה החלודה, ובאופן אחר אין ההכשר מועיל כלום להפליט הבלוע של איסור המובלע בתוכו. הכי נמי מתחלה צריך להסיר המדות רעות והתאות עולם הזה מבחוי, מחמת יראה חיצונית, ושוב, התורה הקדושה מכשרתו להגעיל ממנו כל מה שטמון בקרבו, מחשבות והרהורים.

ולפי זה מבאר דזה שאמר אלעזר הכהן זאת חקת התורה אשר צוה ה' את משה, דענין הכשר כלים

והנה קי"ל (שלחן ערוך או"ח תנא ג, י"ד קכא א) שצריך להעביר מתחילה החלודה שעל פני הכלים קודם שיגעילנו כדפירש רש"י, וילפינן לה מאך את הזהב וגו', אך הוא לשון מיעוט, והרמז בזה לענינינו, על דרך ששנינו (אבות ג ט כל שיראת חטאו קודמת לחכמתו, חכמתו מתקיימת. ותנן נמי (שם משנה יז) אם אין חכמה, אין יראה, קשיון אהדדי. ותירצו הקדמונים, דיראה החיצונית צריך להקדימה לתורה, וזה שאמרו חז"ל (שבת לא) כל אדם שיש בו תורה ואין בו יראת שמים דומה לגזבר שמשרו לו מפתחות הפנימיות ומפתחות החיצונות לא מסרו לו בהי עייל. ובחינת יראה זו צריך להקדים לתורה, אבל יראה פנימיות אי אפשר לזכות אליה בלי תורה, ובוהו הוי ליה תורה תרעא לדרתא.

בענין היראת שמים, הנה זקיני כ"ק גאב"ד חוסט וצוק"ל, שיומא דהילולא דיליה חל בשבוע הבעל"ט (וי מנחם אב) אמר פעם אמרה ידועה, על התמיהה בנוסח של ברכת החרדש שאנו כופלים פעמיים לבקש על יראת שמים, בראשונה אומרים 'חיים שיש בהם יראת שמים ויראת חטא', ושוב מבקשים אנו 'חיים שתהא בנו אהבת תורה ויראת שמים', וכפילות זו למה

שרוצה לכטל אותם מעבדות הבורא, וצריך להתחזק בעצמו במחשבות קדושות, ודיבורים קדושים, ומעשים טובים, כי אע"פ שעדיין אינם כל כך בהירים וזכים, מכל מקום טוב יותר משב ואל תעשה, כי מ"מ רעותיה דמריה עביד.

כ"ק אא"ז מו"ר זי"ע היה הגיל לומר בשם הרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין זי"ע שבימי בין המצרים בהן קוראים הפטרות של תלתא דפורענותא העוסקות בעניין חורבן בית המקדש וירושלים, הפטרות אלו הוי, דברי ירמיה' (ירמיה א), שמעו דבר ה' (שם ב) ו'חזון ישעיהו' (ישעיה א), שהמה דיבור, שמיעה וראיה, ובא לרמוז את הצורך לתקן דברים אלו בימי בין המצרים.

ולפי דברים אלו אפשר לומר ששלשה ערי מקלט מרמזים גם על דיבור, שמיעה וראיה, שצריך האדם לברוח מפני גואל הדם, הוא הס"ם, שמסיתו לעבירות בענינים אלו כמו לשון הרע וראיות אסורות.

בספר בית אברהם מביא בשם הרה"ק מאפטא זי"ע שמספר ערי מקלט הם שש, וניתוספו עליהם מ"ב ערי הלויים שגם הם קולטים, שש ערי

היא חוקה על כל התורה כולה, בבחינה הנ"ל, דצריך לזוהר כמו גבי הכשר כלים, דאמרינן אך את הזהב וגו', דמתחלה צריך להסיר החלודה מבחוץ, ואח"כ פועל ההכשר, הכי נמי בתורה הקדושה, דמכשרתו להיות צדיק חסיד ישר ונאמן נמי הכי הוי.

ובזה מדוקדק על נכון הא דכתיב אל אנשי הצבא הבאים למלחמה, על דרך שכתב החובת הלככות (שער יהוד המעשה ה) שאמרו על חסיד שפגע אנשים שבים ממלחמת אויבים, אמר להם שבתם מן המלחמה הקטנה, התעתדו למלחמה הגדולה, אמרו לו ומה היא המלחמה הגדולה, אמר להם מלחמת היצר וחיליו. והיינו דאמר ליה אלעזר הכהן, כיון ששבו מן המלחמה א"כ הוי ליה אנשי הצבא הבאים למלחמה. לזה אמר כשתכינו עצמכם למלחמה הגדולה, תדעו זאת חקת התורה אשר צוה ה' את משה.

בשלחי פרשת מסעי כתיב הפרשה של עיר מקלט. בספר בעל שם טוב עה"ת מביא מסה"ק קדושת לוי (ליקוטים) שכתב בשם הבעש"ט זי"ע, ששלשה ערי מקלט הוא הרמו מחשבה, דיבור, מעשה, שצריך האדם לברוח מפני גואל הדם, הוא הס"ם

שמבארים הטעם של תקיעת שופר שהוא לבלבל השמן, דכשהשמן שומע קול השופר, הוא חושב שהגיע הזמן של ביום ההוא יתקע בשופר גדול, דהיינו שופר של משיח, והגיע העת שהקב"ה הולך לשוחטו, ומוזה הוא מתבלבל.

והנה אמרנו היום חזק חזק ונתחזק שהם שלש בחינות של חזוק. ויש לומר ששלש בחינות אלו הם נגד השלש בחינות שמשתמשים להתחזק ולהתגבר כנגד היצר הרע.

בספר נתיבות שלום (טהרת המדות ג ב) שיומא דהילולא דיליה חל בשבוע הבעל"ט מביא מה שכתב הרה"ק רבי מענדל' וויטעפסקער זי"ע בספרו פרי הארץ (היי שרה) שיש בחינה בהתגברות היצר, שהוא בחינה של גאולה ובנין בית המקדש בימיו. אם ר"ל עדיין לא נבנה בית המקדש בימינו, מן הסתם עדיין מונח לפנינו התקפיד להתגבר על יצרנו הרע.

וזה כונת בקשתינו בברכת שמונה עשרה 'ראה נא בענינו וריבה ריבנו', דאיתא בבית אברהם שכוונתו על הריב ומלחמה שמתמודדים עם היצר הרע, 'וגאלינו מהרה למען שמיך כי גואל חזק אתה' זה מרומז על ענין

מקלט הם כנגד ששת התיבות שיש בפסוק 'שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד', מי שמאמין בששת התיבות האלו, הם ערי מקלט, אפילו אם עבר עבירות חמורות כרוצח נפש, שבכוחם ינצל מיד גואל הדם, הוא היצר הרע האויב בנפש, ונוסף עליהם עוד מ"ב עיר, נגד מ"ב תיבות שיש בפרשת 'ואהבת את ה' אלוקיך', ע"כ.

הרי שבהתגברות היצר הרע יש כמה דרכים איך להתמודד עמו, כמו שאמרו חז"ל (ברכות ה.) לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע שנאמר (תהלים ד, ה) רגזו ואל תחטאו. אם נצחו מוטב ואם לאו יעסוק בתורה שנאמר אמרו בלבבכם, אם נצחו מוטב ואם לאו יקרא קריאת שמע שנאמר על משכבכם, אם נצחו מוטב ואם לאו יזכור לו יום המיתה שנאמר ודומו סלה.

ויש לומר הכוונה בזכור לו יום המיתה, דלכאורה יש לדקדק מהו הלשון יזכור לו יום המיתה, מי הוא זה ה'לוי'. ויש לומר על פי מאמר חז"ל (סוכה נב.) לעתיד לבא מביאו הקב"ה ליצר הרע ושוחטו. וזהו הכוונה יזכור לו להיצר הרע, יום המיתה, מה שעתיד הקב"ה לשוחטו, וכמו

אחרון של הזמן ותקופת ימי בין הזמנים עומדת בפתח, וכבר נודע לכול שימות הקיץ בכלל הם זמן של התגברות היצר, ובפרט בימי בין הזמנים שענין זה הוא ביתר שאת וביתר עז, וכן צריכים לדעת הדרכים איך להתמודד להינצל מכל המכשולות, ולהזהר מכל משמר שלא להכשל ח"ו אפילו בספק נסיון.

יעזור השי"ת שנוכל להתגבר כנגד יצרנו הרע, דהלא אמרו חז"ל אימלי הקב"ה עוזרו לא יכול לו, עדי נזכה לגאולת הכלל והפרט, בנין בית המקדש וביאת גוא"צ בב"א

הגאולה וההתחזקות מול היצר הרע בשלש הבחינות של חזק כנ"ל.

הרה"ג רבי דוד גוטליב שליט"א סיפר שפעם סיפר לכ"ק אא"ז מו"ר זי"ע בתחילת דרכו על איזה נצחון שהיה לו בענין התגברות היצר, אמר לו זקיני ז"ל אתה חושב שניצחת את היצה"ר ובוזה נגמר הענין, אך דע לך כי ענין הנסיון הזה עוד יחזור אליך. מלחמת היצר הוא מלחמה תמידית בכל עת ובכל שעה כמו שאמרו חז"ל יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום.

דברים אלו מקבלים משנה תוקף בימים אלו שנכנסים לשבוע

חלק מהוצאות הגליון
נדבת ידידינו
הר"ר פינחס גדליץ שליט"א
לרגל שמחת נישואי בנו
החתן הבה"ח מנחם נ"י
בשעתו מ"צ למזל טוב
יזכה לבנות בית נאמן בישראל בנין עדי עד
קשר של קימא ויזכה לדורות ישרים ומבורכים